

Ilmastotiekarttatyö Hiilineutraali Etelä-Savo

Työpaja 1: Ilmastokestävää energiaa metsästä

03.02.2022 Kyösti Turkia

Suomen metsäkeskus

Työpajan ryhmät ja aiheet

1.Hiilikompensaatiot

2.Puurakentaminen, puutuotteet

3.Metsäenergia ja ilmastotyön terävöittäminen

4.Metsien kasvu, elinvoima ja kestävyys

Metsäkeskus

Työpajaryhmä 1

Hiilikompensaatiot

Minkälaiset kompensatiot näet kannatettavina?

- MTK:lla hankkeita, malleja realisoitumassa, esiteltyt mallit hyviä mahdollisuuksia yksittäisten metsänomistajien kannalta
- Vaihtoehdot ja mahdollisuudet tärkeitä yksittäisten metsänomistajien kannalta
- Tuovat lisää rahaa ilmastotoimien toteuttamiseen, lupaavaa
- Pitää ottaa huomioon myös laajemmat vaikutukset metsänomistajakunnalle, muulle yhteiskunnalle
- Miten esim. matkailuyritykset voisivat hyötyä: olisi kokompensaatiotyö myös osa matkailun ohjelmaa
- Toivottaisiin yhteiskunnan ottavan koppia pelisäännöistä, ei saisi tulla sotkijoita
- Haastavaa regulaation kannalta
- Tarve kompensatioihin yritysten kannalta, myös yhteiskunnan taholta monella eri tasolla
- Tarve myös muihin kompensatioihin: esim. maisema (Astuvansalmi esimerkkinä), ekologiset kompensatiot
- Varmennettava, että kompensatioilla on myös riittävä kysyntää

Minkälaiset kompensatiot näet kannatettavina?

- (Kustannus)tehokkaat menetelmät kannatettavia, myös metsänomistajalle kannattavia. Myös ilmastotyöhön osallistuminen voi olla merkittävä motivaattori (esim. lannoitusten osalta)
- Aluetaloudellisesti kasvua lisäävät, metsitykset kannatettavimpia; kiertoajan pidentäminen ym. Säästävät toimet voivat tuoda tulonmenetyksiä
- Kompensaatioiden tulisi olla metsänomistajan kannalta hyvin yksinkertaisia, helposti ymmärrettävinä. (standardi toisaalta vaatii ”byrokratiaa”)
- Myös lisäisyyden osoittaminen tulisi olla luotettavaa, ymmärrettävää (perustuu yleensä mallinnukseen)
- Turvemaille olisi hyvä saada kompensatiomalli

Mitä muuta kompensatioihin liittyen tulisi tehdä, miten?

Alueellinen metsäohjelma: ”Edistämme metsänomistajien tietoisuutta mahdollisista hiilensidontakorvauskäytännöistä”

- Kysymyslista metsänomistajille, jolla vertailla kompensatioiden kriteerejä
- Ilmastokestävien metsänhoitosuositusten soveltuvuus + jalkautus Etelä-Savoon
- Napakka viestintäpaketti ydinviesteistä käytännön esimerkein

Työpajaryhmä 2

Puurakentaminen ja puutuotteet

Puurakentaminen ja puutuotteet

Ehdotetut toimenpiteet

Ilmastoviisaus näkyviin tuotemarkkinoinnissa	Yhteisbrändäys (maakuntabrändi?)	
Tuotantomenetelmät vastaa paremmin rakentamisen murrokseen	TKI, hankkeiden tuki	
Jalostusasteen nosto Etelä-Savossa (sis. Erikoispuutuotteet)	Yrityksien osallistaminen, TKI	Jalostajien LV€
Kotimaisten kuitujen monikäyttöpotentiaalin paras hyödyntäminen	TKI	
Asenneilmastoon vaikuttaminen, suuri yleisö ja ammattilaiset	Infokampanja	Kyselyt?
Korjausrakentamisen osaajat, tuotteet	Koulutus, infoa	
Julkiset kohteet, hankinnat ja kaavoitus esimerkkinä, edelläkävijänä (tontinluovutusmääräykset)	Tiedottaminen	
Palveluinnovaatiot, digitalisaatio ja brändäys yrityskonsortioissa	Yritysryhmähankkeet	Työvoiman saatavuus

Työpajaryhmä 3

Metsäenergia ja ilmastotyön terävöittäminen

Metsäenergia ja ilmastotyön terävöittäminen

Pohdintaa toimenpiteistä ja keinoista

- Metsälähtöisen energian käyttömahdollisuudet ja rooli hiilineutraalissa Etelä-Savossa 2035?
- Mitä puupolttoaineita energialaitoksilla tulevaisuudessa poltetaan ja mistä raaka-aineita hankitaan kestävyyskriteerien puitteissa?
- Miten metsänhoitomenetelmiä tulee kehittää metsäenergian riittävyyden varmistamiseen ja kestävyuden parantamiseen?

Metsäenergia ja ilmastotyön terävöittäminen

Toimenpiteet

- Nykyisten energialaitosten CHP- ja kaukolämmön tuotantoinfran toimintaedellytysten säilyttäminen paikallisten polttoaineiden käyttäjänä ja huoltovarmuuden turvaajana kriittinen kysymys. Vrt. tiukentuvat kestävyyskriteerit.
- Paikallisten energiatoimijoiden varautuminen ja investoinnit teknologiaan, joka mahdollistaa heikompilaatuisten raaka-aineiden, pienpuun ja hakkuutähteiden käyttöä kaskadiperiaatteen mukaisesti.
- Puuta ja muuta uusiutuvaa energiaa hyödyntävät hybridiratkaisut edistämään hiilineutraalia energiatuotantoa.
- Alkutuottajien, metsäomistajien ja maaseutuyrittäjien osallistaminen ja koulutus.
- Energiapuun ja biomassan tuottaminen metsitettäviltä, entisiltä turvetuotantoalueilta.

Työpajaryhmä 4
Metsien kasvu, elinvoima
ja kestävyys

Etelä-Savon alueellinen metsäohjelma 2021 – 2025: Ilmastokestävä metsätalous

Toimenpiteet:

Kasvatamme metsien hiilensidontaa

- Hyödynnämme metsän kasvua lisääviä menetelmiä tehokkaammin (lannoitukset, jalostetun viljelymateriaalin käyttö, nopeauudistaminen, oikea-aikainen metsänhoito).
- Kasvatamme metsäpinta-alaa metsityksin.

Käsitlemme suometsiä ilmastokestävästi

- Käytämme turvemailla vaihtoehtoisia metsänkäsittelymenetelmiä laajemmin (menetelmien tarkoituksenmukaisuustarkastelut, jatkuva kasvatus, ojitusten tarveharkinta).
- Kartoitamme korkean hiilenpäästöriskin kohteet ja ohjeistamme niiden käsittelyä.

Edistämme metsien terveyttä

- Tehostamme metsätuhojen ja tuholaiskantojen seurantaan ja tuhotiedotusta.
- Lisäämme puuston monipuolisuutta ja sekametsiä.
- Huolehdimme laadukkaasta juurikäävän torjunnasta.

Metsien kasvu, elinvoima ja kestävyys

Tässä ääniä saaneet ehdotukset (käytössä oli max 3 ääntä /osallistuja, kaikki eivät näköjään ehtineet/halunneet ottaa kantaa)

Toimenpide	Mittari	Äänimäärä	Priority
Jatkuva kasvatus		2	
Metsitys		3	2.
Sekametsien ja lehtipuuston lisääminen		5	1.
Metsien monimuotoisuuden lisääminen		1	
Turvemaiden ojitusten vähentäminen		1	
Suometsien käsittelytapojen monipuolistaminen		2	
Kiertoaikojen pidentäminen		3	2.
Maakunnan hiilivarastojen tarkka seuranta ja skenaarioiden teko		1	
Oikea-aikaiset metsänhoitotoimenpiteet		1	
Luonnonvaraisten metsien pinta-alan lisääminen		1	
Nopea uudistaminen		1	

Metsien kasvu, elinvoima ja kestävyys

Kaikki ehdotukset ja ajatukset suodattamattomana

- Biohiili metsien lannoituksessa
- Jalostetun metsänviljelyaineiston käyttö
- Skenaariot ja seuranta maakunnan metsien hiilivaraston kehityksestä tulevina vuosina/vuosikymmeninä
- Sääolosuhteet
- Hakkuiden ajankohdat
- Oikea-aikainen metsänhoito
- Tiedotuksen ja neuvonnan lisääminen
- Lehtipuun suosiminen
- Puuston määrän kehitys
- Jalostetun metsänviljelyaineiston käyttö
- Nopea metsän uudistaminen ja jalostetun materiaalin käyttö viljelyssä
- Metsänhoitotyöt ha/vuosi
- Pitkä kiertoaika / kiertoajan pidentäminen
- Metsien terveys
- Puuston järeyden lisääminen eli hakkuukierron pidentäminen
- Vesistöihin kohdistuvat päästöt
- Jalostettu metsänviljelyaineisto
- Harvennushakkuut oikea-aikaisesti
- Puuston määrä
- Terveet ja monimuotoiset metsät
- Jatkovapeitteisyys turvemilla
- Nykyistä lievemmat harvennukset
- Nopea uudistaminen
- Luontainen uudistaminen, monilajiset metsiköt (lehtipuuta ja havupuuta sekaisin)
- Metsien monimuotoisuus
- Lehtisekapuustojen lisääminen
- Maanmuokkauksen minimointi
- Kriittinen suhtautuminen ojituksiin turvemilla
- Metsämaan muokkauksen ja ojituksen vähentäminen
- Biopolttoaineiden käytön lisääminen
- Joutomaiden metsitys
- Metsien terveys
- Sekametsien määrän lisääminen
- Jatkovapeitteinen kasvatus rehevissä korpikuusikoissa
- Puulajivalinta
- Luonnontilaisen kaltaisia metsiköitä lisää, vähemmän tehometsänhoitoa ja enemmän lajistoa ja lahoppuustoa
- Puurakentamisen sekä puutuotteiden käytön lisääminen
- Kestävää metsien hoitoa
- Lehtipuuston säilymisestä huolehtiminen
- Terveet ja monimuotoiset metsät ehkäisevät metsätuhoja
- Metsäisten suojelualueiden (vanhaa puustoa ja lahoppuvarantoa) huomattava lisääminen
- Oikea-aikainen ja kohteelle sopiva metsänhoito
- Pitkäikäisten puutuotteiden käyttö
- Oikea puulaji oikealle kasvupaikalle, metsätuhojen ehkäiseminen, kuusettumisen vaarojen ja tuhoriskien välttäminen
- Puuston kasvu

Metsien kasvu, elinvoima ja kestävyys

Kaikki ehdotukset ja ajatukset suodattamattomana

- Suojeltavien metsien määrän lisääminen
- Puurakentaminen ja puutuotteet
- Puutuotteiden käyttöajan seuranta/laskenta
- Biohiili
- Turvemaiden hiilivaraston säilymisestä huolehtiminen
- Suometsänhoidon kehittäminen, monipuoliset metsänkasvatusmenetelmät
- Metsien resilienssin lisääminen
- Rantametsät: myrskytuhojen kestävyys
- "etujalkainen" metsien hoito pitkällä aikavälillä
- Viljelyvarmuus
- Suojelualueiden lisääminen
- Turvemaiden hiilivarastoista huolehtiminen
- Viestintä ja metsänomistajien koulutus
- Peltoheittojen metsitys etenkin turvepelloilla
- Öljytuotteiden korvaaminen puupohjaisilla
- Kasvua lisäämällä ja kestäväällä metsänkäytöllä voidaan kasvattaa puuston määrää ja samalla käyttää mahdollisimman tehokkaasti kestäväällä tavalla
- Jatkuva metsänkasvatus ei sovi joka paikkaan kohdekohtaisuus huomioitava
- Maaperän hiilivaraston turvaaminen